

YHTEENVETO VALIOKUNTIEN JA YLEISHALLINNON SELVITYKSISTÄ JA TOIMENPITEISTÄ ARVIOINTIKERTOMUKSESSA 2023 ESITETTYIHIN HUOMIOIHIN JA SUOSITUKSIIN

Yhdyskuntavaliokunnan vastine

Kauniaisten kaupunkistrategian 2023–2030 valtuustokauden tavoitteiden ja vuoden 2023 toimenpiteiden toteutumisen arviointi

Yleisesti todettakoon, että strategian seurannassa on tarkoitus jatkossa priorisoida vuosittain valittujen toimenpiteiden toteutusta. Kaikkia strategiakauden toimenpiteitä ei luonnollisesti ole mahdollista eikä tarkoitukseen toteuttaa yhden kalenterivuoden aikana. Tämä tulee selkiytymään jatkossa. Toimenpiteitä ja niiden mittareita tullaan myös tarkastusvaliokunnan suosituksen mukaisesti tarkentamaan siten, että tavoitetasot ovat selkeät, niiden saavuttamisastetta voi seurata ja toteutumista arvioida. Kaupungilla on tätä tarkoitusta varten työkalu, jota sovelletaan strategiaseurannan ohella hiilineutraaliuden etenemisen seurannassa.

Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan Energiatehokkuus-PTS:n mukainen energiatehokkuustoimien tavoitetaso 250 t€ on täyttynyt. Energiatehokkuustoimien lukumäärän tavoitetasoa ei ole kuitenkaan esitetty, minkä takia toimenpiteen toteutumista ei voida arvioida täysin.

Vastine: Toimenpiteiden lukumäärä ei ole tavoitteen toteutumisen kannalta kovin merkitsevä mittari. Taloudellisessa mielessä mittariksi on valittu määrärahan toteutuminen pts-suunnitelman etenemisen varmistamiseksi, ja lisäksi toimenpiteiden vaikuttavuuden kannalta on hyvä seurata hiilidioksidipäästöjen kehitystä.

Kiinteistöjen energiatehokkuutta parantaviin hankkeisiin on osoitettu yhteensä noin 5,6 miljoonaa euroa vuosille 2021–2030. Hankkeilla on vuoden 2030 loppuun mennessä tarkoitus pienentää vuosittaisia hiilidioksidipäästöjä 1 600 tonnia ja säästää energiaa vuositasolla 5 300 MWh.

Vertailutasona käytetään vuoden 2015 päästöjä ja kulutuksia. Vuoden 2023 loppuun mennessä vuosittaiset hiilidioksidipäästöt olivat pienentyneet vuoteen 2015 verrattuna noin 4044 tonnia eli hiilidioksidipäästöjen vähennystavoite on saavutettu. Vastaava luku energiansäästön osalta oli noin 1119 MWh eli tavoitteesta on saavutettu noin 21 %.

Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan hiilisiidonnan aktiivista seuranta ja raportointia ei ole toteutettu tarkastelujaksolla.

Vastine: Pääkaupunkiseudun yhteinen hiilineluselvitys (HSY) on sovittu tehtäväksi viiden vuoden välein, eli seuraavan kerran vuonna 2025. PKS kaupungit ja HSY ovat aloittaneet keskustelut siitä, että hiilinelutietoja laskettaisiin vuosittain kaupunkien ilmastotyön tueksi. Asiasta päätetään vuoden 2025 aikana. Tällöin olisi kuitenkin tärkeätä, että ainakin pääkaupunkiseudun kaupungeilla olisi käytössä yksi, yhtenäinen laskentatapa tulosten vertailtavuuden takia.

Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan kaupunkiyhteisön osaamisen vahvistamisen mittarille ilmastonmuutos- ja kiertotalousasioissa ei ole asetettu selkeää tavoitetasoa eikä täten voida arvioida toimenpiteen toteutumista täysin.

Vastine: Kaupunkiyhteisön osaamisen vahvistaminen on erittäin tärkeä tavoite kunnianhimoisen koko kaupunkiyhteisön hiilineutraaliuden saavuttamisen kannalta, mutta sen yleismittarointi on erittäin vaikeaa. Toimialojen vuoden 2023 päästövähennysohjelmissa oli kuitenkin useampia toimenpiteitä, joiden tavoitteena oli vahvistaa juuri asukkaiden ympäristötietämystä. Esimerkiksi sivistystoimen ensisijaisena tavoitteena on viestinnällisin ja pedagogisin keinoin ohjata kuntalaisia sekä mahdollistaa palveluiden toimintaympäristö siten, että myös asukkaiden on mahdollista tehdä kestäviä valintoja arjessaan. Alla esimerkkejä vuonna 2023 toteutuneista toimenpiteistä:

- Poikkihallinnollisen ilmasto- ja ympäristöviestintätiimin perustaminen, jonka avulla ilmasto- ja kiertotalousasioista on tiedotettu säännöllisemmin kaupungin eri tiedotuskanavissa.

- *Ympäristötoimen ja kuntatekniikan Luonto lähemmäs- ympäristövalistushanke (kaupungin puistojen ja suojelualueiden sekä Gallträskin alueen opastaulujen (13 kpl) suunnittelu (taulut asennetaan syksyllä 2024).*
- *Koulujen KEKE-hankkeet (2 kpl) Granin resurssiviisaat peruskoulut ja lukiot (3/23-5/24)*
- *Sivistystoimen järjestämät avoimet kirpputorit kaupungintalolla*

Taloyhtiöiden energiatoimenpiteiden mittaamisen tavoite ei ole toteutunut tarkastelujaksolla.

Vastine: Taloyhtiöiden energiatoimenpiteiden määrä riippuu niiden tarpeesta ja mahdollisuuksista toteuttaa toimenpiteitä. Kaupunki seuraa tilannetta mm haettujen lupien määrän kautta. Vuonna 2023 myönnettyjen energiakaivolupien määrä oli 11 kpl ja kaivoja porattiin 12 kpl.

Kaupunkipyörien käyttöönoton valmistelulle valtuustokaudella ei ole asetettu mittaria.

Vastine: Yhteisen seudullisen kaupunkipyöräjärjestelmän käyttöönoton valmistelu on käynnistynyt HSL:n toimesta vuoden 2024 aikana mm mahdollisen palvelualueen kartoituksella, markkinoiden tutkimuksella ja hankesuunnitelman laatimisella.

Henkilöautoliikenteen vähenemisen mittarille ei ole asetettu selkeää tavoitetasoa eikä täten toimenpiteen toteutumista voida arvioida täysin.

Vastine: Henkilöautoliikenteen vähenemisen mittaamiseen paras mittari on pitkäaikaisen trendin seuraaminen liikennelaskentojen, kulkutapaosuuksien ja seudullisen avoimen datan kautta. Mittaria tulee hioa, jotta sillä pystytään paremmin tuomaan ilmi henkilöautoliikenteen määrän kehitys. Numeraalinen mittari voisi perustua liikennelaskentoihin, mutta liikennelaskennoista saatava datasta ei saa selville koko seudun henkilöautoliikenteen määrää. Liikennelaskentojen perusteella Kauniaisten keskustanliikennemäärät ovat pääasiassa pienentyneet vuonna 2023 vuoteen 2022 verrattuna. Asematie – Kavallintie ja Tunnelitie – Asematie liittymissä liikennemäärät ovat pienentyneet noin 8,5 prosentilla vuonna 2023 vuoteen 2022 verrattuna. Tunnelitie – Kauniaistentie ja Asematie – Bembölientie -liittymissä liikenne vähentyi 0,6–2,7 prosentilla vuoteen 2022 verrattuna.

Liikenteen kulkumuoto-osuuksien seuranta ei ole toteutettu tarkastelujaksolla.

Vastine: Kulkumuoto-osuuksien seuranta tehdään liikennebarometrin yhteydessä ja seuraava toteutuu vuoden 2024 aikana.

Kaupungin ruokalistoissa huomioidaan vastuullisuus – toimenpiteelle ei ole asetettu mittaria.

Vastine: Vastuullisuus käsitteenä on laaja (pitäen sisällään mm. toimijan vastuun toimiensa vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan, sidosryhmiin, ympäristöön). Tässä haettu ensisijaisesti ympäristövastuunäkökulman huomioimista hankinnoissa (hankitaan mahdollisuuksien mukaan ja elintarvikebudjetin puitteissa: lähiruoka, luomu, sesongin mukaisuus, raaka-aineiden mahdollisimman korkea kotimaisuusaste). Mittaria tälle itse "kattotavoitteelle" on vaikea asettaa, mutta v. 2024 päästövähennysohjelmassa tämä isompi tavoite on paloiteltu pienempiin osatavoitteisiin, joille on olemassa mittarit. Esim. järjestetään ja pilotoidaan 1 lähiruokapäivä syksyllä 2024 sekä nostetaan luomun käyttöastetta raaka-ainehankinnoissa ja seurataan luomutuotteiden käyttöä kaupungissa Portaat Luomuun -ohjelman kautta. v. 2023 osalta (verrattuna vuoteen 2022) luomun käyttöaste oli noussut 8 % -> 10 % kaikista käytössä olevista raaka-aineista. Seuranta jatketaan resurssiviisauden tiekartan tavoitteiden seurannan kautta.

Kaupunkisuunnittelussa priorisoidaan seuraavat alueet: Suomenkielinen alakoulu; Kaupungintaloalue; · Asema-alue (laajana); Bensowin / VPK:n alueet. Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan toimenpide on osittain toteutunut, koska kaikkia priorisoitavia hankkeita ei ole hyväksytty strategia kauden aikana.

Vastine: Strategiakauden ollessa vasta aivan alussa, ei ole realistista odottaa kaikkien mainittujen kaupunkisuunnittelukohteiden hyväksymistä. Kaavahankkeet kestävät lyhyimmilläänkin 2-3 vuotta, ja vaativammissa tapauksissa kauemminkin. Kaavoitus on aina myös poliittinen päätös. Kaikkia priorisoituja kaupunkisuunnittelukohteita on kuitenkin edistetty jo vuoden 2023 aikana ja työ on jatkunut myös kuluvana vuonna. Suomenkielinen alakoulu: KH:n hyväksymispäätös 2.10.2023 §145; Kaupungintaloalueen jatkon periaatepäätös KV 13.11.2023 § 63; Asemansetu suunnittelua jatkettu; Bensow/VPK: Gresantie 1-5 (Bensowin alue) asemakaavaehdotus oli nähtävillä helmi-maaliskuussa 2023.

Alakoulun ja Kasavuoren A-siiven suunnittelussa huomioidaan kestävät valinnat. Toimenpiteelle ei ole asetettu mittaria.

Vastine: Tämä suunnitteluvaihe ei ole ollut ajankohtainen vielä vuonna 2023. Määritellään yhdessä ympäristötoimen kanssa ennen luonnos- ja toteutussuunnittelun kilpailuttamista (syksyllä 2024). Asia vireillä.

Kaavoitusta tehdään avoimessa vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa. Mittarin toteumaa ei ole raportoitu.

Vastine: Vuorovaikutus kuuluu lakisääteisesti kaavoitusprosessiin (tiedottaminen eri vaiheista, palautteenannon mahdollisuudet, tarvittaessa asukastilaisuudet jne.), ja siitä raportoidaan kunkin kaavaproessin yhteydessä, joten erilliselle mittarille ei ole koettu tarvetta.

Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan pääpyöräilyreittien merkintä on kesken ja täten osittain toteutunut.

Vastine: Pääpyöräilyreittien viitoittamisen yleissuunnitelma on valmistunut. Suunnitelma on tehty yhteistyössä Espoon ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Yleissuunnitelman pohjalta on käynnissä rakennussuunnittelu ja rakennussuunnittelun valmistuttua asennetaan opasteet seudulle.

Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan Rantaradanbaanan liittymien toteuttaminen on kesken ja täten osittain toteutunut.

Vastine: Rantaradanbaana on osa kaupunkiratahankkeen toteutusta ja kokonaisuuden valmistuminen ajoittuu vuoteen 2028.

Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan kävelykeskustan opasteiden asentaminen on kesken ja täten osittain toteutunut.

Vastine: Kävelykeskustan opasteita on asennettu, mutta kattavampi kävelykeskustan opastus asennetaan ratahankkeen jälkeen. Resurssit ohjataan ratahankkeen aikana poikkeusliikennejärjestelyiden viestintään ja opastamiseen.

Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan tavoitetta 30 % vähennyksistä liikenneonnettomuuksiin ei saavutettu.

Vastine: Kauniaisten liikenneonnettomuuksien määrät ovat onneksi pieniä ja onnettomuuksia tapahtuu suhteellisen harvoin. Vuosittainen onnettomuuksien lukumäärien vaihtelu on yksittäisiä tapauksia ja kehityksen suunta nähtävissä parhaiten pidemmän aikajakson seurannassa. Tavoitteen mittari 30% vähenemästä onnettomuuksiin tulee hioa paremmin tarkoitusta vastaavaksi.

Kaupungin väestörakenteen mittarin toteumaa ei ole raportoitu.

Vastine: Asia liittyy tulevaan asunto-ohjelman päivittämiseen. Asuntokannan kehittämisen asiantuntijapalvelu on tilattu.

Asunto-ohjelman päivitys ohjelmoitu vuosille 2024–2025. Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan toimenpide ei ole toteutunut.

Vastine: Päivitys on ohjelmoitu vuosille 2024-2025, mikä on edelleen tavoite.

Myötävaikutetaan senioriasumisen toteuttamiseen keskustan läheisyyteen. Toimenpiteelle ei ole asetettu mittaria.

Vastine: Asia otetaan huomioon keskusta-alueen asemakaavoituksessa ja aikanaan kaupungin omistamien tonttien luovutuksessa. Huomattava on, että kaikki asunnot tulee toteuttaa mm esteettömyysvaatimukset täyttäväksi ja siten soveltuviksi kaikille asukasryhmille.

Määritellään kiinteistöt, joista luovutaan vuoden 2023 aikana. Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan toimenpide on kesken ja täten osittain toteutunut.

Vastine: Asiaa käsitelty osana talouden tasapainottamisohjelmaa. Koko kiinteistökannan tarkastelu ja tuominen päätöksentekoon vuoden 2024 aikana.

Kaupungin tilojen käytön lisääminen. Mittarin toteumaa ei ole raportoitu (WAAS-konsepti). Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan käyttöasteen mittauksen työkalun käyttöönottoa muissa kiinteistöissä Nuorisotalon ja Petran lisäksi ei ole vielä tehty, joten toimenpide on osittain toteutunut.

Vastine: Mittaustyökalun tarkoitus on ollut pilotoida sen käyttöönottoa Nuorisotalossa ja Petrassa, jotta olisi mahdollista arvioida sen soveltuvuutta laajemmin. Kaupungin tilojen käytön lisääminen tulee toteutumaan kiinteistöistä luopumisen myötä. Siihen seurattava mittari on käytöstä poistuneiden m² määrä.

Suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan vastine

Vuoden 2023 arviointikertomuksessa tarkastusvaliokunta on ottanut arvioinnin kohteeksi sivistystoimen, painopistealueina hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä varhaiskasvatus.

Seuraavassa käsitellään vuoden 2023 arviointikertomuksen huomioita hyvinvointipalvelujen osalta ja vastataan tarkastusvaliokunnan esittämiin kysymyksiin.

Yleishuomautuksena tarkastusvaliokunta

esittää, että strategisia tavoitteita tarkennetaan. Tavoite tulee olla asetettu niin, että sen tavoitetaso on pääteltävissä, saavuttamisastetta voi seurata ja toteutumista arvioida. Mittari kohdistuu tavoitteen toteutumiseen ja se osoittaa tavoitteen saavuttamisasteen.

sekä edelleen

suosittelee, että tavoitteiden toteutumisen raportointia kehitetään tilinpäätöksen yhteydessä siten, että siitä selviää selkeästi: 1) vastuutaho, 2) toimenpide, 3) toimenpiteen mittari ja toteutuminen, 4) kaupungin arvio toimenpiteen toteutumisesta. (Ote arviointikertomuksesta, s. 16)

Sivistystoimi tiedostaa tarkastusvaliokunnan havainnon ja työ strategisten tavoitteiden selkeyttämiseksi on aloitettu. Lisäksi strategisten tavoitteiden taulukon esitystapa tarkistetaan, jotta eri elementit näkyvät selkeämmin tulevissa tilinpäätöksissä ja muutenkin raportoinnissa. Varsinkin mittareiden ja tavoitetasojen asettelu tarkastellaan ja parannetaan.

Tarkastusvaliokunta esittää, että Tammikummun päiväkotia ja kaupungin omistamien kiinteistöjen monikäyttöisyyttä selvitetään, tavoitteena tehostaa tilojen käyttöä. (Ote arviointikertomuksesta, s. 23)

Varhaiskasvatuksen tiloja on tarkasteltu varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksessä. Selvitystyö jatkuu ja valmistunee lokakuun 2024 aikana. Tarkoituksena on luopua tilapäisistä rakennuksista ja tarjota kaikille varhaiskasvatuksen lapsille terveelliset ja turvalliset tilat.

Sivistystoimessa viedään syksyn 2024 aikana päätöksentekoon sellaisia tiloja ja rakennuksia, joista sivistystoimi voisi luopua vuosina 2025–2027. Tämä on osa talouden tasapainottamista, jossa säästötavoite vuosille 2025–2027 on 400 000 euroa ja noin 10 % kiinteistömässasta verrattuna vuoteen 2023. Tämä tarkoittaa vääjäämättä sitä, että tilojen käyttöä tehostetaan ja samalla lisätään niiden monikäyttöisyyttä. Tämä työ on jo aloitettu. Esimerkiksi nuorisotalon tiloihin tulee mm. partiolaisten ja osa senioreiden toimintoja.

Ruotsinkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan vastine

Vuoden 2023 arviointikertomuksessa tarkastusvaliokunta on ottanut arvioinnin kohteeksi sivistystoimen, painopistealueina hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä varhaiskasvatus.

Seuraavassa käsitellään vuoden 2023 arviointikertomuksen huomioita hyvinvointipalvelujen osalta ja vastataan tarkastusvaliokunnan esittämiin kysymyksiin.

Yleishuomautuksena tarkastusvaliokunta

esittää, että strategisia tavoitteita tarkennetaan. Tavoite tulee olla asetettu niin, että sen tavoitetaso on pääteltävissä, saavuttamisastetta voi seurata ja toteutumista arvioida. Mittari kohdistuu tavoitteen toteutumiseen ja se osoittaa tavoitteen saavuttamisasteen.

sekä edelleen

suosittelee, että tavoitteiden toteutumisen raportointia kehitetään tilinpäätöksen yhteydessä siten, että siitä selviää selkeästi: 1) vastuutaho, 2) toimenpide, 3) toimenpiteen mittari ja toteutuminen, 4) kaupungin arvio toimenpiteen toteutumisesta. (Ote arviointikertomuksesta, s. 16)

Sivistystoimi tiedostaa tarkastusvaliokunnan havainnon ja työ strategisten tavoitteiden selkeyttämiseksi on aloitettu. Lisäksi strategisten tavoitteiden taulukon esitystapa tarkistetaan, jotta eri elementit näkyvät selkeämmin tulevissa tilinpäätöksissä ja muutenkin raportoinnissa. Varsinkin mittareiden ja tavoitetasojen asettelu tarkastellaan ja parannetaan.

Tarkastusvaliokunta esittää, että Tammikummun päiväkotia ja kaupungin omistamien kiinteistöjen monikäyttöisyyttä selvitetään, tavoitteena tehostaa tilojen käyttöä. (Ote arviointikertomuksesta, s. 23)

Varhaiskasvatuksen tiloja on tarkasteltu varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksessä. Selvitystyö jatkuu ja valmistunee lokakuun 2024 aikana. Tarkoituksena on luopua tilapäisistä rakennuksista ja tarjota kaikille varhaiskasvatuksen lapsille terveelliset ja turvalliset tilat.

Sivistystoimessa viedään syksyn 2024 aikana päätöksentekoon sellaisia tiloja ja rakennuksia, joista sivistystoimi voisi luopua vuosina 2025–2027. Tämä on osa talouden tasapainottamista, jossa säästötavoite vuosille 2025–2027 on 400 000 euroa ja noin 10 % kiinteistömässasta verrattuna vuoteen 2023. Tämä tarkoittaa vääjäämättä sitä, että tilojen käyttöä tehostetaan ja samalla lisätään niiden monikäyttöisyyttä. Tämä työ on jo aloitettu. Esimerkiksi nuorisotalon tiloihin tulee mm. partiolaisten ja osa senioreiden toimintoja.

Hyvinvointivaliokunnan vastine

Vuoden 2023 arviointikertomuksessa tarkastusvaliokunta on ottanut arvioinnin kohteeksi sivistystoimen, painopistealueina hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä varhaiskasvatus.

Seuraavassa käsitellään vuoden 2023 arviointikertomuksen huomioita hyvinvointipalvelujen osalta ja vastataan tarkastusvaliokunnan esittämiin kysymyksiin.

Yleishuomautuksena tarkastusvaliokunta

esittää, että strategisia tavoitteita tarkennetaan. Tavoite tulee olla asetettu niin, että sen tavoitetaso on pääteltävissä, saavuttamisastetta voi seurata ja toteutumista arvioida. Mittari kohdistuu tavoitteen toteutumiseen ja se osoittaa tavoitteen saavuttamisasteen.

sekä edelleen

suosittelee, että tavoitteiden toteutumisen raportointia kehitetään tilinpäätöksen yhteydessä siten, että siitä selviää selkeästi: 1) vastuutaho, 2) toimenpide, 3) toimenpiteen mittari ja toteutuminen, 4) kaupungin arvio toimenpiteen toteutumisesta. (Ote arviointikertomuksesta, s. 16)

Sivistystoimi tiedostaa tarkastusvaliokunnan havainnon ja työ strategisten tavoitteiden selkeyttämiseksi on aloitettu. Lisäksi strategisten tavoitteiden taulukon esitystapa tarkistetaan, jotta eri elementit näkyvät selkeämmin tulevissa tilinpäätöksissä ja muutenkin raportoinnissa. Varsinkin mittareiden ja tavoitetasojen asettelu tarkastellaan ja parannetaan.

Tarkastusvaliokunta esittää, että hyvinvointityön toteuttamisessa varmistetaan päätöksenteon suunnitelmallisuus, tehokkuus ja toimenpiteiden tarkoituksenmukainen toteuttaminen. Suositeltavaa on määrittää selkeät vastuut ja roolit hyvinvointityön kokonaisuuden johtamiselle ja toteuttamiselle. (Ote arviointikertomuksesta, s. 22)

Hyvinvointipalveluissa työ selkeän toimintasuunnitelman luomiseksi on meneillään. Tärkeää on selkeiden tavoitteiden ja prioriteettien nimeäminen. Hyvinvointityön selkeät aikataulut luodaan, strategian talousarvio- ja tilinpäätös -kytkökset vahvistetaan sekä jatkuva arviointia kehitetään. Vastuuhenkilöt nimetään jokaiselle hyvinvointityön osa-alueelle (mm. HYTE-ohjausryhmän kokoonpanoa tarkastellaan). Ikäkausikohtaisen hyvinvointityön selkeämpi määrittely ja koordinointi, hyvinvointityöstä viestiminen ja sen näkyväksi tekeminen työstetään. Vahva tiedolla johtamisen kehittäminen hyvinvointityön vaikuttavuuden arvioimisessa on yksi painopistealue hyvinvointipalveluissa.

Lisäksi tarkastusvaliokunta esittää digitaalisten palveluiden saavutettavuuden mittareiden kehittämistä ja käyttöön ottamista digitaalisten palveluiden saavutettavuuden seurannassa. (Ote arviointikertomuksesta, s. 22)

Hyvinvointipalveluissa ei ole hyvinvointityöhön liittyvää omia digitaalisia palveluita. Palvelut tuottaa pääsääntöisesti hyvinvointialue.

Kansalaisopistolla on sähköisiä palveluita (katso alla).

Kauniaislaisilla nuorilla on mahdollisuus omaehtoiseen toiminnan kokeiluun. (Ote arviointikertomuksesta, s. 20)

Nuorisovaltuuston toimintasääntöjä tullaan päivittämään. Ruutiraha -kokeilu on suunnitelmissa, jotta nuorilla olisi mahdollisuus myöntää avustusta/vaikeutta avustuksen kohdentamiseen.

Palveluiden digitaalinen saavutettavuus lisääntyy; tyytyväisyys sähköiseen asiointiin lisääntyy vuoden 2019 tasosta. (Ote arviointikertomuksesta, s. 21)

Kansalaisopistossa on sähköistä asiointia ja opiston online -kursseilla on yleisarvosana 4,67/5, mikä on erittäin hyvä arvosana etäkurseille. Yleisarvosana kaikille kursseille oli viime lukuvuonna 4,69/5. Vuonna 2019 opistolla ei ollut etäkursseja. Etäkurssit syntyivät kahdessa viikossa koronapandemian iskiessä.

Laaja-alainen kunnan, hyvinvointialueen ja viranomaisten yhteistyö kehittyy maahan muuttaneiden kotoutumisen tukemisessa. (Ote arviointikertomuksesta, s. 21)

Yhteistyötä tehdään kotoutumisen saralla, mutta kuntana emme paljoakaan voida vaikuttaa kotoutumispolun valintaan. Kauniainen tukee ruotsinkielistä kotoutumista, mutta aikuisväestön kohdalla kotoutumiskielen ohjaus tapahtuu TE-toimistossa kotoutumissuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Yleisesti voidaan todeta, että hyvinvointityöhön liittyvä strategisten tavoitteiden raportointi löytyy Hyvinvointiraportista 2023, eikä niitä ole erikseen tuotu esim. tilinpäätösdokumenttiin. Vuoden 2024 suunnitelman mukaan HYTE-raportit tulevat olemaan osana tilinpäätöstä. Keväällä 2025 menee valtuustoon valtuustokausittainen hyvinvointiraportti ja kotoutumisen edistämisen ohjelman raportointi.

Yleishallinnon vastine

Kaksikielisyysohjelmaa ei pystytty toteuttamaan suunnitelmien mukaisesti vuonna 2023. Tarkastusvaliokunta esittää elävän kaksikielisyyden ohjelman päivittämistä. (Ote arviointikertomuksesta, s. 16)

Kaksikielisyysohjelma pyritään päivittämään ensi tilassa.

Tarkastusvaliokunta esittää, että strategisia tavoitteita tarkennetaan. Tavoite tulee olla asetettu niin, että sen tavoitetaso on pääteltävissä, saavuttamisastetta voi seurata ja toteutumista arvioida. Mittari kohdistuu tavoitteen toteutumiseen ja se osoittaa tavoitteen saavuttamisasteen.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että tavoitteiden toteutumisen raportointia kehitetään tilinpäätöksen yhteydessä siten, että siitä selviää selkeästi: 1) vastuutaho, 2) toimenpide 3) toimenpiteen mittari ja toteutuminen 4) kaupungin arvio toimenpiteen toteutumisesta. (Ote arviointikertomuksesta, s. 16)

Kauniaisten kaupunkistrategia on laadittu vuosille 2023–2030. Strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuuston päätöksellä 25.4.2022 § 18. Talousarvion 2023 käsittelyn yhteydessä (Kv 14.11.2022 § 62) päätettiin vielä muutamista uusista toimenpiteistä sekä hyte-mittareista.

Kaupunkistrategian rakenne ja tavoitteiden seurannan haasteet

Kauniaisten kaupunkistrategian 2023–30 rakenne muodostuu kolmesta teemasta ja 12 tavoitteesta sekä niille määritellystä 79 toimenpiteestä:

Resurssiviisaan toiminnan kaupunki

-Kaksi tavoitetta, 14 toimenpidettä

Turvallinen, vihreä kävelykaupunki

- Kuusi tavoitetta, 25 toimenpidettä

Kuntalainen keskiössä

- Neljä tavoitetta, 40 toimenpidettä

Kaupunkistrategian 79 toimenpiteelle oli strategiatyön yhteydessä laadittu suuri joukko eritasoisia mittareita. Toimenpiteiden ajoittamista strategiakauden (2023–30) eri vuosille ei ollut määritelty eikä myöskään mittareiden seurantatahoja.

Strategiaa jalkautettaessa ja tavoitteiden toteutumisen konkreettisessa arvioinnissa kävi ilmi, kuten tarkastusvaliokunta havainnoissaan toteaa, että alkuperäinen strategian rakenne ei mahdollistanut järkevää ja

vaikuttavaa seuranta. Tarkastusvaliokunta oli kiinnittänyt huomiota strategian seurannan ongelmiin myös edellisessä arviointikertomuksessaan vuodelta 2022 (s. 20, KV 19.6.2023 § 13).

Alkuperäisen strategian tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit kirjattiin keväällä 2023 Microsoft Power BI-järjestelmään, mikä vielä entistään toi konkreettisemmin toisiin strategian rakenteen ja seurannan haasteellisuuden. Mittareita puuttui ja jotkut laadituista mittareista eivät kaikilta osin mitannet olennaisesti tavoitteiden toteutumista tai ne olivat muuten soveltumattomia.

Strategian seurannan kehittäminen

Edellä selostettujen haasteiden vuoksi kaupungin kaikkien toimialojen johtoryhmät kokoontuivat elokuussa 2023 kahteen työpajaan pohtimaan strategian seurattavuuden parantamista valtuuston vahvistamien strategian kolmeen teemaan ja kahteentoista tavoitteeseen pohjautuen. Kehittämistyön tavoitteena oli luokitella strategian toimenpiteitä tarkemmin: niiden tärkeysjärjestystä, aikataulutusta, organisaatiotasoa, jolla niitä seurataan, järkeviä mittareita sekä vaadittavia resursseja. Kaupungin johtoryhmä viimeisteli työtä vielä useassa kokouksessaan elo- ja syyskuussa 2023.

Strategian 79 toimenpiteen seuranta jaettiin työskentelyssä kolmeen osaan: kaupunginvaltuuston, valiokunnan (yleishallinnossa kaupunginhallituksen) ja toimialan johtoryhmän seurattaviksi.

Tiiviin työskentelyn jälkeen tilanne saatiin korjattua vuoden 2024 strategisten toimenpiteiden vahvistamisella. Strategian kehittämisen yhteydessä laadittiin myös esitys koko strategiakautta 2023–30 kuvaaviksi ”isoiksi mittareiksi” sen arvioinnin helpottamiseksi, onko valtuustokaudelle päästy tavoitteisiin laajassa katsontakannassa.

Vuonna 2024 toteuttavat toimenpiteet tunnistettiin ja niiden mittarointia tarkistettiin. Koska kaupunkistrategia on hyväksytty vuonna 2022, toimintaympäristön muuttuessa vuosittain saattaa tulla tarve myös lisätä muutamia, aiemmin tunnistamattomia toimenpiteitä aina seuraavalle talousarviovuodelle.

Vuodelle 2024 ajoitettiin yhteensä 30 toimenpidettä, joista seitsemän toteutumista seurataan kaupunginvaltuustossa, kahta kaupunginhallituksessa ja kahdeksaa valiokunnissa. Loppujen, operatiivisempien tavoitteiden toteutumista seuraavat toimialojen johtoryhmät.

Strategiakauden 2023–30 **tulevien vuosien** strategiset toimenpiteet tunnistetaan vastaavalla tavalla. Näin ollen vastaavanlainen priorisointi ja ajoittaminen tehtiin vuoden 2025 toimenpiteiden ja mittareiden osalta kesällä 2024 ja vuosittain jatketaan aina vastaavasti. Strategian seurannasta on laadittu oma prosessikuvaus.

Tarkastusvaliokunta esittää, että kaupungin hankintaohjeet päivitetään ilman aiheetonta viivytystä.

Tarkastusvaliokunta esittää, että ostolaskuaineistosta tehdään kaupungissa säännöllisin väliajoin analyysiä ja sitä tukevaa aineistojen läpikäyntiä sen varmistamiseksi, että hankintatoimi toteutuu kaupungissa lain julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista mukaisesti (29.12.2016/1397).

Tarkastusvaliokunta esittää, että kaupungin hankintoja toteuttaville järjestetään perehdytystä ja kertausta hankintalaista ja sen noudattamisesta. (Ote arviointikertomuksesta, s. 25)

Keväällä 2024 tehtiin suuri työ siirtämällä Kauniaisten kaupungin yleisistä hankintaohjeista kaikki toimivaltaa koskevat säännökset hallintosäätöön hieman päivitettyinä. Kun hallintosäätö on tullut voimaan (olettavasti 30.10.2024) myös hankintaohjeita voidaan korjata noilta osin. Myös muuta hankintaohjeiden päivytystä on tarkoitus tehdä samassa yhteydessä.

Ostolaskuaineistojen analysointi on hyvä työkalu ja sitä onkin hyödynnetty yksittäisissä tapauksissa. Myös säännöllistä analysointia voidaan aloittaa.

Lokakuusta 2024 alkaen yhden talouspalveluiden työntekijän toimenkuvaan sisällytetty hankinta-asiat. Tarkoituksena on organisoida kaupungin hankintojen ohjeistusta, malleja ja koulutusta jatkossa entistäkin systemaattisemmin.